

Zpráva o výkonu regionálních funkcí v Pardubickém kraji

Rok 2006

Obsah

- A/ Systém výkonu regionálních funkcí v Pardubickém kraji od roku 2002
- B/ Komentář ke statistickému výkazu výkonu regionálních funkcí za rok 2006
- C/ Financování regionálních funkcí v roce 2006 – hodnocení

A/ Systém výkonu regionálních funkcí v Pardubickém kraji od roku 2002

Za výkon regionálních funkcí v Pardubickém kraji zodpovídá podle zák.č. 257/2001 Sb., v souladu s vládním usn. č.68 ze dne 16. ledna 2002 a vládním nařízením č. 288/2002 Sb., kterým byla stanovena pravidla poskytování dotací na podporu knihoven ze státního rozpočtu, Krajská knihovna v Pardubicích. Ve své činnosti uplatňovala zásady a standardy Metodického pokynu MK k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a další obecně závazná nařízení, týkající se hospodárného a efektivního užití veřejných prostředků a odpovědné správy svěřeného majetku. Cílem Programu podpory zajištění regionálních funkcí knihoven bylo zajištění dostupnosti veřejných knihovnických a informačních služeb (dále VKIS) ve městech i na venkově. Krajská knihovna vypracovala obsáhlý pasport knihoven v regionech Pardubického kraje a podrobný systém výkonu regionálních funkcí v jednotlivých regionech založený na historických zkušenostech bývalých okresních knihoven, které v minulosti užívaly k obsluze menších neprofesionálních knihoven tzv. *střediskový systém*. Na něj bylo možno (s výjimkou chrudimského regionu, kde se tento systém rozpadl již v polovině 90.let) navázat novým objednávkovým systémem, který využívá nákupu knihovnických služeb u provozovatelů a zřizovatelů profesionálních knihoven. Objednávky byly každý rok aktualizovány a příslušná pověřená knihovna v nich stanovila objem finančních prostředků pro výkon regionálních služeb v okruhu působnosti profesionální knihovny. Okruh této centrální obsluhy zůstal někde stejný jako v minulých letech, někde však byl změněn, zejména na základě posouzení efektivity obsluhy (při zmenšení počtu) a v neposlední řadě i ochoty zřizovatele knihovny na tento systém přistoupit. Mimo objednávky služeb uzavřela krajská a pověřené knihovny s těmito obsluhujícími knihovnami také (i všemi neprofesionálními knihovnami) smlouvy o poskytování služeb z výkonu regionálních služeb, které vymezují okruhy této pomoci. Na druhé straně rovněž zavazují zřizovatele malých knihoven k efektivní komunikaci s obsluhující knihovnou, k podpoře knihovníka v oblasti odborného vzdělávání či poradenství (je-li mu obsluhujícími knihovnami na jakékoliv úrovni nabízeno) a ke spolupráci při personálních změnách ve své knihovně, revizích fondů apod.

V pardubickém regionu vykonávají regionální funkce pracovníci metodického oddělení (od 1.1.2005 oddělení regionálních funkcí a vzdělávání).

K výkonu regionálních služeb mimo pardubický region pověřila krajská knihovna smluvně tři další profesionální knihovny, které v minulosti používaly k obsluze svých historických okresů *střediskový systém*, od roku 2002 Městskou knihovnu v Chrudimi, Městskou knihovnu v Ústí nad Orlicí a od roku 2003 také Městskou knihovnu ve Svitavách. Uvedené smlouvy o výkonu regionálních funkcí byly uzavřeny na dobu neurčitou s měsíční výpovědní lhůtou. Smlouvy obsahují podmínky a seznam činností, které jsou pro výkon RF závazné

a na něž pověřené knihovny obdrží prostředky, které musí být použity pouze v souladu se smlouvou. Finance byly vázány účelovým znakem a podléhaly vyúčtování k 15.lednu následujícího roku, které pověřené knihovny a krajská knihovna zasílaly MK ČR. Od počátku roku do přidělení financí tyto knihovny však výkon RF realizovaly zálohově ze svých prostředků a po faktickém přidělení tyto náklady vzniklé počátkem roku řádně přeúčtovaly. Není možné zastavit na několik měsíců nákup fondu nebo tvorbu souborů, či pomoc při revizích.

Pověřené knihovny Pardubického kraje

Název knihovny	statutární zástupce	pověřená výkonem RF
Městská knihovna Chrudim	PhDr. Hana Mazurová	od 1. 1. 2002
Městská knihovna Svitavy	Mgr.Milada Vacková	od 1. 1. 2003
Městská knihovna v Ústí n/O.	PhDr. Jana Kalousková	od 1. 1. 2002

V roce 2005 byl zákonem č.1/2005 Sb. změněn systém financování výkonu regionálních funkcí a od tohoto roku tedy tyto služby financují kraje. Na rok 2006 obdržely od Pardubického kraje krajská a pověřené knihovny celkem 8 250 000,- Kč na tuto činnost, což bylo o 74 000,-Kč víc než v předchozím roce. Zároveň Pardubický kraj zaslal zřizovatelům těchto knihoven k podpisu smlouvy o přidělení stanovené částky na výkon regionálních funkcí.

Výkon regionálních funkcí obsahoval tyto činnosti

- Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů
- Statistika knihovnických činností
- Vzdělávání knihovníků, semináře, porady
- Pomoc při revizi a aktualizaci knihovnických fondů
- Tvorba výměnných knihovnických fondů, jejich cirkulace a distribuce
- Nákup a zpracování knihovnických fondů pořízených z prostředků provozovatele (obce) a jejich distribuce
- Servis automatizovaného knihovnického systému (AKS)

Tabulka rozdělení prostředků z dotace Pardubického kraje – rok 2006

region	Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí	Celkem
Částka	1 518 000,-	2 692 000,-	1 806 000,-	2 234 000,-	8 250 000,-

Částka pro obsluhu regionů byla vypočítávána z poměrného zastoupení obsluhovaných knihoven a obsluhované populace v daném regionu (45 % a 55 %). Podmínkou obsluhy z RF je evidence obsluhované knihovny v databázi Ministerstva kultury ČR a poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb. Částku pro krajskou knihovnu však tvoří kromě prostředků na obsluhu regionu i částka na krajskou funkci, která zahrnuje výdaje na mzdy, vzdělávací činnost, poradenství, metodickou pomoc a zpracování statistických výkazů na úrovni kraje.

Obsluhované knihovny v Pardubickém kraji v r. 2006 /stav 31. 12. 2005/	420
---	------------

Výsledky výkonů RF jsou zpracovány v souhrnném Statistickém výkazu výkonů regionálních funkcí za rok 2006, který tvoří přílohu této zprávy.

Hodnocení výkonu regionálních funkcí v kraji za uplynulé období (od r. 2002) je pozitivní i přes některé dílčí obtíže a počáteční překážky. Dopad této činnosti na rozvoj sítě knihoven a zvyšování jejich úrovně je nesporný. Srovnáme-li nahodilost pomoci, v některých regionech tehdejší absenci zájmu profesionálních knihoven o okolní regiony, nedostatek finančních prostředků a neochotu zřizovatelů malých knihoven v 90. letech se systematickou pomocí, vysokým nákupem fondu, aktualizací základních fondů a vybavováním informační technikou v těchto posledních pěti letech, nelze nevidět pozitivní posun v malých obecních knihovnách.

V posledních letech se však na úroveň těchto malých knihoven s dobrovolnými pracovníky dostávají i některé menší profesionální knihovny, které se díky malé finanční podpoře ze strany zřizovatelů potýkají s nedostatkem nové literatury, zastaralým vybavením a mnohdy již nevyhovujícími prostorami. Největším problémem je v takových knihovnách snižování úvazků knihovníků a provozní doby pro čtenáře. Přitom počty obyvatel v těchto malých městečkách a velkých obcích nejsou zanedbatelné a knihovny jsou tam mnohdy posledním kulturním zařízením. Je otázkou k diskusi, zda i těmto velkým knihovnám pomoci prostřednictvím distribuce výměnných fondů a zbavit tak zcela zřizovatele povinnosti starat se o zmíněnou knihovnu a její financování. Téměř v každém z regionů by se takové případy našly. Je s podivem, že při současném trendu rozvoje informační společnosti si tyto obce neuvědomují potřebnost zachování a rozvoje své knihovny jako přirozeného informačního a komunitního centra obce.

Na druhou stranu rozvoj systému RF někde podnítil dlouhou dobu nepracující knihovny k nové činnosti (Dřítěč, Vojtěchov, Desná) nebo dokonce inicioval knihovny nové (Bohuňov, Vinary, Útěchov, Neratov), v neposlední řadě přispěl i k návratu některých knihoven do systému obsluhy, z něhož v 90. letech vystoupily (Kojice).

V roce 2006 proběhly v Krajské knihovně v Pardubicích a Městské knihovně v Chrudimi kontroly NKÚ, které v průběhu tří měsíců zjišťovaly, zda bylo se státními prostředky v uplynulých třech letech (2002,2003 a 2004) nakládáno efektivně a zda systém, tak jak byl

nastaven, plnil svůj účel, tedy pomoci malým veřejným knihovnám na venkově v zajištění VKIS všem občanům. Závěry kontroly NKÚ byly velmi uspokojivé. Nebyla zjištěna žádná pochybení a bylo konstatováno, že systém fungoval smysluplně a hospodárně. V krajské knihovně kromě toho probíhala dlouhodobá kontrola Finančního úřadu (od r.2005 do r.2006), která se zaměřila rovněž na výkon RF a účtování služeb s tím spojených. Ani tato kontrola nenašla žádná pochybení a její závěry byly pozitivní. Naproti tomu v březnu 2006 proběhla dvoudenní kontrola Odboru kultury a památkové péče KÚPk, která odhalila některé nedostatky v podkladových materiálech (smlouvy a objednávky služeb- formální nedostatky, pracovní zařazení metodičky, absence písemných podkladů pro vykazování výkonů z jednotlivých středisek, nejednotnost v tarifech při odměňování knihovníků pracujících v systému atd.).

Stejná kontrola proběhla také v Městské knihovně ve Svitavách, kde rovněž odhalila řadu nedostatků v podkladových materiálech. Na základě těchto dvou provedených kontrol a také kontroly písemných materiálů, zaslaných ředitelkou Městské knihovny v Ústí nad Orlicí, rozhodl Odbor kultury a památkové péče KÚ o přepracování systému výkonu RF v Pardubickém kraji a navrhl vlastní Pravidla pro zajištění výkonu regionálních funkcí v Pardubickém kraji. Po pětiměsíčním připomínkovém řízení a jednání s krajskou knihovnou pak 16.11.2006 Rada Pardubického kraje schválila tato Pravidla jako závazná pro výkon RF na rok 2007. Při rozdělování prostředků není uplatňován systém 45% na knihovnu a 55% na obyvatele regionu. Tento způsob byl zachován pouze pro přidělení prostředků na nákup výměnného fondu. Systém předpokládá účtování výkonů RF podle sazebníku, který ohodnotil jednotlivé služby nikoliv hodinovou, ale výkonovou sazbou. Pravidla také určují přesnou částku finančních prostředků, za které musí krajská a pověřené knihovny nakoupit knihy do výměnného fondu za rok a to 50% přidělené částky v kraji. Pro každou ze služeb je přesně stanovena částka, kterou na základě uskutečněných výkonů knihovny naučtují pověřené knihovně. Smyslem nových pravidel bylo sjednocení výkonu ve všech místech Pardubického kraje a sjednocení odměňování knihovníků, kteří pracují na objednávku pověřených knihoven. Systém bude testován v průběhu roku 2007 a po vyhodnocení bude případně upraven.

V souvislosti se změnou pravidel pro výkon RF byly také na rok 2007 změněny formálně smlouvy o pověření a objednávky služeb ke konci roku 2006. Smlouvy o obsluze, uzavřené s jednotlivými zřizovateli knihoven, kraj vyhodnotil jako nadbytečné a jejich přepracování již nedoporučil. (NKÚ naopak vyhodnotil tyto smlouvy jako velmi účelné, neboť právně dokladují skutečnost, že přidělované prostředky na výkon RF mají svého konečného příjemce ve formě služeb přímo v těchto knihovnách.)

B/Komentář ke statistickému výkazu výkonu regionálních funkcí za rok 2006

Ve formuláři statistického výkazu výkonu Krajské knihovny v Pardubicích (krajská funkce) jsou uvedeny výsledky působení krajské knihovny směrem k pověřeným knihovnám (porady, poradenská činnost, doprava atd.), v případě vzdělávání knihovníků pak zahrnuje knihovny a účastníky vzdělávacích akcí organizovaných nejen pro knihovny regionu Pardubice ale i pro další regiony kraje.

Ostatní výkony (VF, revize, cirkulace fondů apod.) směřující ke knihovnám regionu Pardubice, jsou obsaženy v samostatném výkazu Krajská knihovna v Pardubicích – okresní funkce.

Sumář za krajskou knihovnu je součtem těchto dvou formulářů.

Krajský sumář výkonu RF je součtem všech výkazů pověřených knihoven a krajské knihovny.

Ad / Poradenská a konzultační činnost

Počet konzultací v roce 2006 mírně vzrostl, počet metodických návštěv vcelku výrazně poklesl. Je to pravděpodobně spojeno s prováděním revizí a aktualizací a zvýšením obsluhy knihoven ve standardu distribuce, které je rovněž možno počítat do osobního styku s knihovnami v regionech. Je logické, že pokud je v některé knihovně prováděna v příslušném roce revize, je knihovna navštívena většinou vícekrát a je zde provedena činnost, která směřuje k zprehlednění fondu a zlepšení stavu a činnosti knihovny.

V roce 2006 se zvýšená poradenská činnost krajské i pověřených knihoven soustředila na pomoc při zpracovávání žádostí zřizovatelů knihoven o internetizaci jak na MI ČR (Projekt internetizace knihoven, dále jen PIK), tak na Pardubický kraj, který opět vypsal grantové řízení na nákup počítačové techniky. Díky vyšší finanční podpoře mohl kraj vypsat nejen podprogram A na prvopřipojení, ale také podprogram B na obnovu zastaralého hardwaru a případné rozšíření stanic pro uživatele. Po vyhodnocení žádostí bylo z těchto podprogramů obslouženo 42 knihoven (A/prvopřipojení) a 16 knihoven (B/obnova, dovybavení). Vybrané knihovny obdržely až 25 000,- Kč na vybavení poč. technikou. Celkem v roce 2006 přispěl kraj na vybavení knihoven částkou 1 359 000,-Kč (podprogram A 42 obcí – 1 048,-Kč, podprogram B 16 obcí – 311 000,- Kč). V průběhu roku pak byly vyhlášeny ministerstvem informatiky ještě další výzvy k podávání přihlášek do PIK. Proto tyto činnosti plynule pokračovaly celý rok.

Konzultace s pověřenými knihovnami se zaměřovaly na problematiku při zpracovávání výkazů statistik KULT V 12 01 za rok 2005 nebo na otázky výkonu RF . Na poradách pověřených knihoven byly konzultovány také probíhající revize a aktualizace fondů malých knihoven v souvislosti s blížícím se termínem ukončení revizí fondů do 100 000 k.j. podle knihovního zákona (ovšem nový výklad MK ČR zohledňuje datum evidence v databázi MK ČR), problematika nákupu výměnných fondů a jeho skladba, problémy při přesvědčování některých starostů v obcích, které nejsou nakloněny internetizaci svých knihoven, vzdělávací aktivity pro knihovníky organizované krajskou knihovnou a pověřenými knihovnami, potřeba aktualizace krajské databáze evidovaných knihoven, která byla již v loňském roce zahrnuta do souhrnných databází NK a tedy přístupná celorepublikově přes web NK.

Ad/ Statistika knihovnických činností KULT V 12.01

V počtu šetřených knihoven jsou zahrnuty i neevidované knihovny, které jsou dosud v bývalých okresech Pardubice a Chrudim. Jejich počet se daří rok od roku snižovat rušením těchto dlouhodobě nepracujících neevidovaných knihoven. Byly zpracovány všechny výkazy za knihovny Pardubického kraje, včetně Krajské knihovny v Pardubicích. Krajská knihovna a pověřené knihovny k tomuto úkolu přistupují zodpovědně a pomáhají jak poradenstvím, tak praktickým způsobem při zpracování statistických výkazů v malých obcích. Krajská knihovna v Pardubicích každoročně k tomuto úkolu zpracovává speciální metodický list na pomoc malým knihovnám, který rozesílá spolu s formuláři stat. výkazů již koncem roku.

Domníváme se, že i při zavedené formě vyplňování internetových dotazníků pro NIPOS je stále nutné zpracovávat výsledky statistiky v programu STATEXCEL, který je přehlednější a obsahuje mnoho kontrolních vazeb. Kromě toho je každý rok aktualizován SVK Hradec Králové a firmou Jaro Semrád. Jeho výsledky i nadále považujeme za relevantní. V březnu minulého roku se nám podařilo dosáhnout v obou verzích (STATEXCEL a NIPOS) shody ve všech podstatných údajích. Pro zpracování statistiky za rok 2006 chce krajská knihovna dosáhnout naprosté shody a tedy i relevantních údajů v obou verzích.

Ad/ Vzdělávání knihovníků

Výkaz výkonů RF uvádí souhrnně 107 obslužených knihoven a 31 vzdělávacích akcí, z toho 21 organizovaných z prostředků RF. Počet obslužených knihoven vychází důsledně pouze z počtu knihoven, které vyslaly své knihovníky na akci a oni se prokazatelně akcí zúčastnili. Tyto akce jsou však nabízeny všem knihovnám a je na jejich zřizovatelích, zda knihovníkům účast na těchto akcích povolí. Bohužel řada zřizovatelů ke vzdělávání knihovníků přistupuje jako k nepotřebným aktivitám, bez nichž se jejich knihovnici mohou obejít. Je to nesporně škoda, protože podle ohlasu účastníků vzdělávacích akcí, jsou tyto semináře a dílny velmi atraktivní a pro jejich práci přínosné.

Rok 2006 byl z hlediska vzdělávání knihovníků v krajské knihovně limitován časovými možnostmi ve využití počítačové učebny. Krajská knihovna v měsících únoru až červnu realizovala dlouhodobé cyklické školení nového počítačového programu ALEPH pro vlastní pracovníky. Školení probíhalo každý týden v zavíracím dni v průběhu celé pracovní doby. Vzdělávání knihovníků z kraje se tedy koncentrovalo do poslední třetiny roku. Z pohledu posluchačů však bylo velmi úspěšné.

V roce 2006 byl v kraji zaznamenán mizivý zájem o vzdělávání počítačové gramotnosti a proto nebyl podáván projekt do programu VISK 2 MK ČR. V souvislosti s internetizací malých obcí byl naplánován kurz základních dovedností a obsluhy internetu na měsíc červen, ale pro onemocnění poloviny zájemců byl odložen na další rok.

Z RF byly organizovány a financovány akce k dětskému čtenářství, které proběhly jako cyklus pěti seminářů. Setkaly se s neobyčejným zájmem a ohlasem knihovníků, takže byl ihned na další rok naplánován v návaznosti na speciální besedu další seminář s tímto tématem. Z roku 2005 dobíhal ještě v lednu poslední z cyklu seminářů k moderní dětské literatuře s PaedDr. J. Hetychem. V podzimních měsících v pravidelných čtrnáctidenních intervalech navázal cyklus tří teoretických přednášek PaedDr. Hetycha o nejnovější produkci v této literární oblasti, o dětské literatuře z hlediska žánrů a o pohádce jako samostatném literárním fenoménu. Po dalších dvou týdnech se uskutečnil seminář k psychologickým a pedagogickým aspektům dětského čtenářství a možnostem jeho rozvoje s PhDr. Janou Doležalovou z UHK. Cyklus uzavřela praktická knihovnická dílna s kolegyněmi z Městské knihovny ve Dvoře Králové nad Labem a Městské knihovny v Chrudimi.

Před koncem roku byla zařazena ještě jedna akce k aktuálnímu tématu, seminář s PhDr. Vítem Richterem k autorskému zákonu. Seminář byl hojně navštíven a účastníky velmi oceněn.

Nepodařilo se zrealizovat vzdělávací akci ke komunikaci, sebereflexi a zvládnutí stresových situací na pracovišti, nejen z časových důvodů, ale také pro nesplnitelné podmínky školicího subjektu (příliš malý počet účastníků workshopu, vysoká hodinová sazba a vysoký počet vyučovacích hodin). Bylo rozhodnuto, že pro další rok bude vyhledán jiný školitel s příznivější cenovou kalkulací.

Jak bylo uvedeno výše, v roce 2006 neorganizovala krajská knihovna kurzy počítačové gramotnosti pro nezájem ze strany knihovníků. Ovšem již v druhé polovině roku byl zjištěn na základě průzkumu vzrůstající zájem o nadstavbové kurzy v profesionálních knihovnách a základní poč. gramotnost v obcích, které internetizovaly své knihovny přes PIK. Proto bylo již koncem roku 2006 rozhodnuto o zpracování projektu do VISK 2 na rok 2007. Základní proškolení dobrovolných knihovníků v ovládnutí počítače a obsluze internetu prováděly tedy v roce 2006 pověřené knihovny vlastními silami, neboť nebylo možné vzhledem ke špatné dopravní obslužnosti zajistit účast dobrovolných knihovníků z ostatních regionů než z Pardubicka na školení v krajské knihovně. Instruktáže probíhaly individuálně podle časových možností knihovníků a podle jejich technické vyspělosti.

V průběhu podzimních měsíců byl také zjišťován zájem knihovníků o vzdělávací témata na rok 2007. Podle jejich doporučení byl pak sestaven plán vzdělávání na další rok.

VZDĚLÁVÁNÍ V KRAJSKÉ KNIHOVNĚ V PARDUBICÍCH 2006

Název akce	Datum	Obsloužené knihovny	Počet hodin	Počet účastníků
Nové kontexty české polistopadové prózy a poezie	13.01.06	9	4	15
Vybrané kapitoly z české literatury 90.let (organizováno pro pracovníky KK) (účast 10 pracovníků z 9 knihoven kraje)	24.01.06 31.01.06 14.02.06		4 4 4	33 38 32
Nejnovější události na poli dět.literatury	12.09.06	13	4	28
Dět.literatura z hlediska žánrů	26.09.06	13	4	24
Pohádka	10.10.06	12	4	24
Psych. a ped. aspekty dětského čtenářství	24.10.06	14	4	23
Workshop	07.11.06	15	5	25
Seminář k autorskému zákonu	24.11.06	24	5	35

V roce 2006 tak bylo uskutečněno 7 vzdělávacích akcí o celkovém počtu 30 hodin, s celkovým počtem účastníků 184 z 33 knihoven Pardubického kraje.

Všechny uvedené akce byly přístupné všem knihovníkům z kraje i bývalého okresu Pardubice, konaly se v univerzálním sále krajské knihovny a využívaly jejího technického vybavení. Některých akcí se zúčastňují již pravidelně také knihovníci specializovaných knihoven (školních, muzejních apod.)

Ad / Pomoc při revizi a aktualizaci fondů

Nejvíce revizí v roce 2006 provedly regiony Svitavy (22) a Ústí n/O. (23), ve všech čtyřech regionech pak byly zjevně revidovány velké fondy, protože počet revidovaných svazků dosáhl v kraji 203 339 svazků.

Celkový počet zrevidovaných knihoven v kraji byl 72. Ovšem pokud jde o aktualizace a konzultace problémů spojených s revizemi některých větších knihoven, které nespadají do standardů RF, je počet obslužených knihoven 81.

Ad/ Porady pověřených knihoven

Porady pověřených knihoven se konaly 4x do roka (termíny: 28.3., 8.8., 31.10., 14.12.), jak to odpovídá standardu výkonu RF. Celkem se zúčastnilo 30 osob. Kromě jedné porady se všech dalších jednání zúčastnil vždy zástupce OKPP KÚ Pk. Projednávaná témata v roce 2006 sledovala aktuální úkol všech knihoven v kraji – internetizaci prostřednictvím MI ČR a rovněž zapojení knihoven kraje do dvou podprogramů grantového řízení na vybavení knihoven informační technikou, které vyhlásil Pardubický kraj v 1. čtvrtletí 2006 a další (viz výše).

Ad / Nákup KF z prostředků obcí

V okrese Pardubice se neprovádí, neměl tradici ani v minulosti.

Nákup z prostředků obcí do jejich kmenových fondů provádí jen region Svitavy a to pouze v menší míře, v roce 2006 zpracovala tato knihovna 559 svazků pro 8 knihoven. Nákup provedla pro 6 knihoven a nakoupili 417 svazků. Region Ústí nad Orlicí podle tradice stále sdružuje fin. prostředky obcí na nákup do výměnného fondu (což však nespadá pod tento standard) a v roce 2006 tak celkem sdružil více než 352 000,- Kč a nakoupil a zpracoval 2 152 svazky.

Ad / Stav výměnného fondu

Výměnný fond Krajské knihovny v Pardubicích obsahuje jednak výměnný fond střediska Pardubice, který vznikl do roku 2001 z prostředků bývalé okresní knihovny a je součástí jejího fondu (dnes KK) a jednak přírůstky od r. 2002, zakoupené z prostředků státní (od roku 2005 krajské) dotace v krajské knihovně pro středisko Pardubice a ve všech střediscích okresu.

Obsluhující profesionální knihovny zpracovávají za přidělené limity nakoupené svazky rovněž do krajského výměnného fondu. Knihy jsou značeny tak, aby nemohly být zaměněny s bývalým výměnným fondem některých profesionálních knihoven, které ho dosud pro tvorbu souborů užívají, i když v malé míře a jen na doplnění o některá klasická díla světové i naší literatury. Stejně postupují i obsluhující knihovny v regionech Svitavska a Ústeckoorlicka, což potvrzují kontroly prováděné v pověřených knihovnách a obsluhujících knihovnách regionů. Také zde jsou nakoupené knihy fakturovány na příslušnou pověřenou knihovnu a zpracovány s označením regionálního fondu, takže se stávají výměnným fondem pověřené knihovny. Městská knihovna v Chrudimi zajišťuje tento nákup a zpracování pro celý chrudimský region vlastními silami.

V roce 2006 bylo na Pardubicku nakoupeno celkem 5 455 k. j., což je o 129 knih více než v roce 2005. Potěšitelné je zejména to, že se přitom snížil objem finančních prostředků z roku 2005 věnovaný nákupu fondu o 31 100,-Kč. Stav krajského fondu je tedy i s bývalým výměnným fondem Krajské knihovny v Pardubicích celkem 96 160 k.j. Všechna nakoupená produkce je po zpracování ihned expedována do obcí pardubického regionu.

V ostatních regionech byl výměnný fond podle stavu obsluhy bývalých středisek buď připočítáván od počátku výkonu RF k bývalému fondu pověřené knihovny nebo zřizován od roku 2002 nově, jako např. v Chrudimi, kde byl systém obsluhy neprofesionálních knihoven zrušen již zhruba v pol. 90. let. Nákup fondu v MěK Chrudim se nepatrně zvýšil, ve Svitavách stoupl o cca 600 svazků, v Ústí nad Orlicí zůstal na stejné úrovni.

Výměnný fond pořízený za prostředky kraje (přírůstek za rok 2006) dosáhl celkem 22 052 k.j., což je o 783 k.j.více než v roce 2005. Na nákup bylo v regionech věnováno o cca 78 600,- Kč více z krajské dotace než v roce 2005. Ovšem je třeba dodat, že sdružováním prostředků na nákup do výměnného fondu, které probíhá v regionu Ústí nad Orlicí, bylo ještě možno na nákup využít dalších cca 353 000,- Kč a nakoupit dalších 2 154 svazků. Celkem tedy byl nakoupen v Pardubickém kraji výměnný fond za téměř 3 900 000,- Kč a to 24 206 svazků. Za dobu fungování Programu podpory zajištění regionálních funkcí knihoven od roku 2002 bylo nakoupeno 100 847 svazků z dotací státu či kraje i sdružených prostředků.

Výměnný fond pro potřebu tvorby souborů v kraji i s minulými zásobami tak dosáhl 301 042 k.j.

Ad / Cirkulace VF

Přestože stavy fondů v kraji stoupají a např. v regionech Pardubice a Ústí nad Orlicí dosahují opravdu vysokých hodnot, většina starého fondu již není obcemi žádána a slouží jen jako doplnění souborů při rozvozech. Obsluhované knihovny si zvykají na pravidelný přísun nových knih a samy se ozývají v případě, že potřebují další literaturu. V posledních letech jsou soubory tvořeny většinou novými knihami a veškerá nově nakoupená produkce jde okamžitě po zpracování do základních knihoven. V roce 2006 se zvýšil počet obslužených knihoven, souborů i poskytnutých svazků oproti roku 2005. V kraji to bylo o 7 knihoven, 91 soubor a 7 183 svazky. Ve výkazu MěK Chrudim je uvedeno 126 souborů, ale podle statistiky KULT V 12 – 1 je zřejmé, že v chrudimském regionu poskytla MěK Chrast své pobočce další 3 soubory, které však byly připraveny z jejího kmenového fondu a do výkonu RF tak nespádají.

Jestliže bychom chtěli zhodnotit rozvoj této služby v průběhu let 2002-2006, lze konstatovat, že počet obslužených knihoven od tohoto prvního roku výkonu stoupl téměř o 140 knihoven, počet souborů se téměř zdvojnásobil a počet svazků v souborech stoupl více než dvojnásobně.

Ad / Servis výpočetní techniky

V návaznosti na poradu sekce pro RF v NK ČR a její stanovisko k tomuto standardu i znění tohoto standardu v Metodickém pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky, oznámila Krajská knihovna v Pardubicích 14. května 2003 pověřeným knihovnám svého kraje možnost využití tohoto standardu za předpokladu, že bude aplikován pouze tam, kde slouží k výkonu RF (tedy v místech, která vykonávají služby na objednávku pověřené knihovny). Podle výkazů pověřených knihoven uplatnily v roce 2006 tento standard opět pouze MěK Svitavy a Ústí nad Orlicí a to pouze v omezené míře (9 akcí v 8 knihovnách). V komentáři MěK Chrudim je zmínka o tom, že MěK doporučuje přehodnotit zákaz užití financí na servis výpočetní techniky v knihovnách regionů, což je však nesprávně pochopeno. V případě MěK Chrudim totiž lze tyto prostředky užít pouze v pověřené knihovně, protože všechny další profesionální knihovny se odmítly na výkonu RF v regionu podílet. Tyto prostředky tedy čerpat nemohou. MěK Chrudim nemůže čerpat prostředky z RF na údržbu techniky v majetku jiných zřizovatelů.

Ad / Doprava v rámci výkonu RF

V krajské knihovně je počet kilometrů v sumáři součtem cest vykonaných při rozvozech, revizích a metodických návštěvách v pardubickém regionu a cest mimo region do dalších okresů při návštěvách knihoven.

Doprava v rámci kraje stoupla v roce 2006 pokud jde o obslužené knihovny (o 28 více) i počet ujetých kilometrů (o více než 2000 km).

Kromě MěK Chrudim využívají pověřené knihovny k dopravě ve svěřeném regionu vlastních vozidel. MěK Chrudim využívá smluvní taxi.

Sumář za kraj je součtem všech cest vykonaných auty v rámci obsluhy základních knihoven kraje. Zajímavé je opět srovnání hodnot vykazovaných v roce 2002 a 2006. V porovnání s prvním rokem obsluhy stoupla hodnota ujetých km v rámci výkonu RF 3x.

C/Financování regionálních funkcí v roce 2006 - hodnocení

Všechny obsluhující knihovny regionů řádně v termínu vyčerpaly přidělené částky a nic nebylo vráceno zpět do krajského rozpočtu. Ze svých vlastních prostředků dodávaly knihovny jen malé částky na úhradu mezd, sociálního pojištění a OON koncem roku (KK), dorovnání ceny poslední faktury za nákup knihovního fondu (MěK Svitavy), již zmíněné sdružené prostředky na nákup výměnného fondu (Ústí nad Orlicí) a nákup DDHM (MěK Chrudim).

V roce 2006 byl z celkové dotace 8 250 000,- Kč zakoupen fond v hodnotě 3 556 367,- Kč. To je cca 43 % prostředků užitých na nákup výměnného fondu, na mzdy v rámci kraje vydáno více než 2 023 tis. Kč což je o 8 000,- Kč méně než v roce 2005 a činí to 24,5 % z celkové dotace.

Na knihovnické služby prostřednictvím objednávkového systému v regionech Pardubice, Svitavy a Ústí n/O. bylo vydáno 1 483 233,- Kč, což je cca o 48 000,-Kč více než v roce 2005 a činí to necelých 18 % z dotace.

Ostatní částky rozpočtů byly v roce 2006 měněny jen nepatrně a zbývající prostředky v některých kapitolách byly operativně přesunovány do nákupu fondu, který je v našem kraji považován za prioritní službu. Vyúčtování prostředků na RF s komentáři jednotlivých knihoven bylo ve stanoveném termínu předáno Odboru kultury a památkové péče KÚPk. Doklady k čerpaným částkám jednotlivých rozpočtů pověřených knihoven jsou založeny v ekonomických útvarech těchto knihoven.

Pardubice 26. 3. 2007
Zpracovala: Blanka Bastlová

Schválil : Petr Kárník
ředitel